

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
14 грудня 2023 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту природничо-математичних наук, інформатики та менеджменту Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №6 від 28.12.2023 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. – доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Галус О. М. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева І. А – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні форми і методи організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 118 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

educational process as a whole.

Список використаних джерел:

1. Арешонков В. Ю. Цифровізація вищої освіти: виклики та відповіді. Вісник НАПН України. 2020. № 2 (2). С. 1-6.
2. Бакурін М. Г., Новіков О. О. Теоретичні та практичні аспекти розробки електронних навчально-методичних комплексів. *Біомедична інженерія та електроніка*. 2015. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/biomedengelec_2015_2_11
3. Державний стандарт України ДСТУ 7157-2010 «Видання електронні. Основні види та вихідні відомості». 2010. http://www.ksv.biz.ua/GOST/DSTY_ALL/DSTY1/dsty_7157-2010.pdf
4. Духаніна Н. М., Лесик Г. В. Цифровізація освітнього процесу: проблеми та перспективи. *The 12th International scientific and practical conference "Modern directions of scientific research development"* (May 18-20, 2022), Chicago, USA. Chicago: BoScience Publisher, 2022. P. 406-409. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49235/1/p.406-409.pdf>
5. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p/paran13#n13>
6. Цифровізація української освіти: реалізація проблеми і перспективи. 2023. *Педрода — портал освітян України*. URL: <https://oplatforma.com.ua/article/16004-tsifrovizatsiya-ukrainskoi-osviti-realizatsiya-problemi-i-perspektivi>

КРЕСЮН Валентин Йосипович

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗШИРЕННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В ГАЛУЗІ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ

З активним розвитком фармакології та фармацевтичної промисловості, появою принципово нових лікарських засобів (ЛЗ), збільшенням кількості генериків, суттєве значення набуває така наука як клінічна фармакологія. Сьогодні лікарю вже недостатньо однобічного знання фармакологічних характеристик препаратів. Так, що є сучасна фармакотерапія? Фармакотерапія (від грец. *phármakon* — ліки, *therapia* — лікування, дослівно «лікування хворого ліками») — наука про раціональне лікування хворого (захворювання) лікарськими засобами. Так визначають сучасні трактати. Проте у ХХІ столітті це стало більш інтегрованим поняттям, яке базується на основах фундаментальної та прикладної медицини і визначає сукупність методів лікування і профілактики, заснованих на принципах раціонального, ефективного та безпечного персоналізованого застосування ліків. За останнє століття у медичній науці загалом та фармакотерапії зокрема відбулися суттєві зміни.

Для кращого розуміння теоретичних основ та принципів сучасної фармакотерапії доцільно провести історичний екскурс. Також як людство еволюціонує спіральною траєкторією, проходячи через послідовний ряд рівнів, так і підходи до лікування хвороб удосконалювалися в кілька етапів. Першим глобальним етапом був емпіричний підхід. Досвідченим шляхом людина знаходила лікарські речовини, в основному рослинного, тваринного, мінерального походження, і створювала різноманітні, а часом і неймовірні магічні, з сучасної точки зору, методи лікування. Лікар і аптекар (фармацевт) часто були в одній особі. Поступово спостерігався поділ «лікознавства» на «мистецтво лікування» та «мистецтво виготовлення ліків». Також відбувалося накопичення арсеналу ефективних, але завжди безпечних, лікарських засобів. Лікування, в основному, було симптоматичним, а результат застосування лікарської речовини невизначеним. Другим глобальним етапом розвитку фармакотерапії був етіопатогенетичний підхід. З розвитком науково-технічного прогресу у ХІХ ст. почалося формування наукових основ фармакотерапії, і люди почали пізнавати етіопатогенез багатьох захворювань. Цікавим є той факт, що нерідко, вивчаючи механізми дії випадково знайдених емпіричним шляхом ліків, люди розкривали таємниці виникнення та розвитку хвороб. Таких прикладів у історії багато. Так, у 1951 році при лікуванні туберкульозу новим похідним групи ГІНК (гідразида ізонікотинової кислоти) – іпразидом було відзначено покращення настрою, життєвої активності пацієнтів. Подальше вивчення механізму його антидепресивної дії (інгібування моноамінооксидази) сприяло пізнанню патогенетичних механізмів депресивних станів. Уявлення про багато патологічних процесів перейшли на клітинний і молекулярний рівні. Багато генетичних детермінантів захворювань стали не тільки зрозумілими, але й відтворюваними в експериментальних моделях. Це сприяло розвитку експериментальної фармакології. Розуміння біохімічних, метаболічних, ендокринних основ патологій перевело інший рівень лікування багатьох захворювань. Так, наприклад, на початку ХХ століття стало відомо про вплив нейрогуморальних факторів на розвиток артеріальної гіпертензії. У 1930-х роках було відкрито речовину – ангіотензин ІІ. У 1950-х було доведено, що він безпосередньо стимулює синтез альдостерону, і через десять років була вивчена роль ангіотензинперетворюючого ферменту (АПФ) у нейрогуморальній регуляції тиску крові та сформульована концепція про функціонування ренін-ангіотензин-альдостеронової системи. Почався пошук речовин, здатних подіяти цьому рівні. Перший антагоніст до рецепторів ангіотензину ІІ саралазин був синтезований в 1969 році, проте він мав погано прогнозований антигіпертензивний ефект. У 1965 році виявили здатність отрути бразильської змії жарараки стабілізувати брадикінін. На основі поліпептиду з цієї отрути в 1971 був синтезований перший у світі інгібітор АПФ (ІАПФ) – тепротид. У 1975 році зі створенням синтетичного ІАПФ – каптоприлу почалася нова ера в лікуванні артеріальних гіпертензій та серцевої недостатності, і сьогодні ця група ЛЗ названо «золотим стандартом у терапії серцево-судинних захворювань» (ХІІІ Всесвітній конгрес кардіологів). У наступні роки у багатьох клінічних

дослідженнях було підтверджено позитивний ефект ІАПФ на якість та прогноз життя пацієнтів.

Завдяки етіопатогенетичному підходу з'явилася профілактична та превентивна фармакотерапія. У зростаючому темпі створювалися нові лікарські засоби та удосконалювалися модифікації старих препаратів. У зв'язку з цим, переглядалися вимоги до доклінічних та клінічних випробуванням ЛЗ, підвищувалися вимоги до ліків та змінювалися принципи медикаментозної терапії, про що докладніше буде розглянуто далі.

Поступово раціональність, ефективність та безпека (корисність та ризик), індивідуальний (персоналізований) підхід ставали пріоритетними напрямками фармакотерапії. Це привело до формування в 60-х роках ХХ ст. клінічної фармакології – науки, яка вивчає особливості ефективності та безпеки ліків при фізіологічних і патологічних станах у пацієнтів із різними захворюваннями і дозволяє оптимізувати фармакотерапію. Знання лікарем механізмів дії, головного і побічного ефектів, сумісності препаратів, динаміки концентрації ЛЗ в організмі людини дозволить з успіхом проводити фармакотерапію. Основними завданнями клінічної фармакології є розробка методів ефективного, раціонального та безпечного застосування ЛЗ у конкретного хворого, особливості дії ЛЗ в різних умовах (раса, генетична детермінованість, стать, вік, вагітність, умови мешкання, праці, вплив циркадних ритмів, їжі та ін.), взаємодію препаратів при їх спільному застосуванні, вивчення небажаної дії ліків, створення наукової основи для клінічних випробувань нових ЛЗ, клінічні дослідження та переоцінка значення старих препаратів тощо. З накопиченням знань поступово стали розвиватися спеціальні напрями фармакології і клінічної фармакології: педіатрична, геріатрична, радіаційна, імунофармакологія, психофармакологія, фармакогенетика, хронофармакологія та ін., в яких розглядаються особливості дії і вплив різних чинників і станів організму на чутливість до ліків. Клінічна фармакологія і фармакотерапія стали взаємопов'язані і сьогодні фактично становлять одне ціле. На етапі етіопатогенетичного підходу люди навчилися досить ефективно лікувати хвороби, але вплив фармакотерапії на якість та тривалість життя лю-дини був невизначеним. Іноді необхідні десятки років, щоб виявити і встанови-ти достовірний причинно-наслідковий зв'язок виникнення ряду побічних небажаних ефектів лікарських препаратів, наприклад, таких як бластомогенність (канцерогенність).

Таким чином, людство дійшло до наступного етапу розвитку фармакотерапії – підходу доказовому (доказова медицина). Ефективність та безпека лікування повинна бути доведена багатоцентровими клінічними дослідженнями та їх мета-аналізом, завершальним етапом яких є прогноз лікування (якість та тривалість життя). Невід'ємними складовими сучасної фармакотерапії є надбання доказової медицини, наявність клінічних настанов (рекомендацій, протоколів) надання медичної допомоги при певних захворюваннях і станах.

Останні два підходи до фармакотерапії сприяли створенню різних наукових напрямів як фундаментальної, так і клінічної медицини, що стали теорети-

чними та практичними основами сучасного медикаментозного лікування.

Сьогодні фармакотерапія є інтегральним напрямом клінічної медицини, що швидко розвивається й розробляє науково обґрунтовану систему принципів застосування ліків з метою профілактики і лікування хвороб, впливу на етіологію або патогенез захворювання, а також запобігання небажаних побічних ефектів ЛЗ. Сучасне лікування хворого ліками опирається на досягнення теоретичної, експериментальної, спеціальної фармакології, клінічної фармакології, нормальної і патологічної фізіології, хімії, біохімії, патологічної анатомії, низки клінічних дисциплін, тісно пов'язаних з фармакотерапією. Тому необхідно удосконалення освітньо-професійної програми здобувачів вищої медичної освіти з урахуванням обов'язкового введення та розширення знань за спеціальністю «Клінічна фармакологія».

ЛЕОНОВА Вероніка Іванівна

ГАРМОНІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ОСОБИСТОСТІ

Емоційний стан людини під час воєнного стану в Україні є дуже складним і важким. Багато людей переживають стрес, тривогу, страх, та посттравматичний стресовий розлад. На тлі постійної загрози та небезпеки, люди можуть відчувати постійну напругу та тривожність. Така ситуація може призвести до розладу емоційного стану, депресії та ізольованості. Багато людей також можуть відчувати втрату надії та віри у майбутнє. У таких умовах, важливо шукати способи підтримки та гармонізації емоційного стану.

Гармонійність – філософський термін, що в наукових джерелах тлумачиться як внутрішня і зовнішня упорядкованість, узгодженість, цілісність явищ і процесів. Передумовою гармонійних відносин людини і природи філософи вважають гармонію почуттів та розуму. Утім, не менш значущою у гармонізації відносин людини і природи є гармонія діяльності та моралі [2].

Гармонійність взаємодії суспільства і природи обумовлюється об'єктивним зв'язком, що передбачає узгоджену діяльність людей у природі з додержанням законів останньої, екологічно ощадливого використання ресурсів, їхнього відтворення й охорони. Гармонізація відносин з природою є і метою, і механізмом коеволюції, ідея котрої покладена в основу методології сталого розвитку. Остання, своєю чергою, транслює значущість екологічних цінностей як основи екологічно доцільної діяльності особистості [3].

Емоційна стабільність - це здатність контролювати свої емоції, виявляти витримку в стресових ситуаціях і швидко відновлюватися після негативних подій. Люди з високим рівнем емоційної стабільності зазвичай мають здатність розуміти і керувати своїми емоціями, вони менше схильні до депресії, тривоги або роздратування. Також вони можуть легко адаптуватися до змін у житті і швидко відновлюватися після стресових ситуацій.

КРАСНОПОЛЬСЬКА Тетяна Миколаївна E-learning course in the educational process of higher education institutions in the context of digitalization of education	56
КРЕСЮН Валентин Йосипович Необхідність розширення знань здобувачів вищої медичної освіти в галузі клінічної фармакології	59
ЛЕОНОВА Вероніка Іванівна Гармонізації емоційного стану особистості	62
ЛУПАН Ірина Володимирівна Підготовка майбутніх вчителів інформатики до дистанційного проведення позакласних заходів	64
МАСЮК Георгій Ігорович Вплив штучного інтелекту на освіту	66
НЕПОМНЯЦА Ірина Миколаївна Формування цифрової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: нові вимоги та можливості	69
ОРЛОВ Олександр Іванович Анкетування як метод опитування у практиці підготовки спортсменів	73
ПОЛЯК Катерина Юріївна Модерні методи і форми навчання у вищій школі як відповідь на виклики сучасного світу	77
РОМЕНСЬКА Тамара Григорівна Мотиваційно-адаптаційний етап технології формування соціально-побутових навичок у дітей дошкільного віку з дцп	81
РЯБІНОВА Ірина Михайлівна Впровадження новітніх методів проведення лекційного та практичного занять	85
ТЕМЧЕНКО Ользі Василівні Інформаційні системи й технології в управлінні: теоретичні аспекти	87
ТОКАРЄВ Олександр Віталійович Особливості дизайну інтерактивних засобів масових комунікацій. Роль чуттєвого та знакового апаратів свідомості людини	89
ФІЛІПЕНКО Ольга Іванівна Вища освіта в Україні: перспективи розвитку	91
ХЛЄБНІКОВА Таліна Миколаївна Підготовка менеджерів – керівників закладів освіти в умовах дистанційного навчання	93
ЧЕБИКІН Олексій Якович Стратегічні пріоритети розвитку бібліотеки Університету Ушинського в умовах цифрової трансформації	98
ЧЕРНОВОЛ-ТКАЧЕНКО Раїса Іванівна Новатики в освітньому просторі: проблеми і перспективи розвитку	101
ШЕПЕЛЬ Марина Євгенівна Using digital learning tools in teaching english students majoring in public management and administration	103
ШПАТАКОВА Оксана Леонідівна Методичні аспекти застосування інструментів цифровізації в умовах розвитку освітнього процесу	107